

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagy hasznosított területű hirdetések... Helyi hirdetések... Helyi hirdetések... Helyi hirdetések...

Nyitási díj: Ha megjelölés nélküli... Helyi hirdetések... Helyi hirdetések... Helyi hirdetések...

Közlönyárak: Helyben és postán küldve... Egy évre... Fél évre... Negyed évre... Egy esztendő 5 kr.

A gavallér politikusok.

(K.) Nagyon szeretjük utánozni, sőt nem egyszer hivatkozunk is a francia és angol nemzetekre; de ekkor elfeledjük azt, hogy azon országok önállóak és gazdagok, mert meg van virágzó kereskedelmük, iparuk, saját pénzük és hadi erejük magából a nemzetből, vannak iskolái is olyanok, melyek a külföldiek látogatása által még nekik jövedelmeznek. Továbbá annyira fel lettek emelve önmaguk szorgalma és erejük által, hogy ma már még Európában sem történhetik minden nagyobb esemény ezek beleegyezése nélkül; és mégis ezen országok kormánya jó előre kiszámítja, hogy mi előny vagy hátrány származhat rajta, ha ezt, vagy amazt a lépést teszi. Csak is Magyarország kormánya játsza az ország népeinek kárára a nagy lelkű és gavallér nemzetet, csak ez képes megszorult ellenfelével úgy kibékülni, hogy országa egy szép darab részét amannak átengedje, ez fizeti örökös ellenségeért annak terhei egy részét, sőt még fennállhatása is költsézik busásan. Csak ennek jut eszébe másnak terjeszkedési vágyaira milliókat és ezreket menő emberleletet feláldozhatni, melynek papíros pénze osztrák, hadserege közös, vezénylete német és alkotmányellenes, ennek a saját pénz nélküli országnak van még terjedelmes váltójoga és képessége is; de nincsen iskolája, sőt nem régebben olvastuk a lapokban, hogy az Erdély részében éheznek és másuttis éhen halnak a tanítók. Hát ezen bűnös játéka a gavallér kormánynak, mehet ez így addig, míg ösei által megtakarított államvagyonában tart, még azt zálogba adhatja, vagy éppen el is adja, azaz potom áron elpazarolja; de mi következik azután? majd jönni fog a mindent és mindnyájunkat elseprő vízözön.

Nem bűnös könnyelmű játéka ez egy ország kormánynak? főképp még ha parlamenttel is bír, avagy nem ered-e ennek bűnös gavallérsága éppen a parlament többségétől? kik csak jajgatnak, de nem gondolják meg, hogy náluk van az erő, és hogy tőlük függ az ily kormányt kiemelni székekből? Nincs hát ok jajgatásra, hanem tenni kell ellene, még pedig egyesült erővel, ha még létezni és mint ország fennmaradni akarunk, de nem jajgatni, mert írva van az, hogy segíts magadon, mert akkor isten is segít bajodon! Miért ajándékozni két és félmilliót évenként Boszniának fenntartására? miért kidobni horvát testvéreinkért évenként több mint négy milliót, hát megérdemlik ők tőlünk ezen áldozatot? aztán tovább is törjük még az Ausztria külügyeit vezető férfiakat, hogy milliókba kerültek azok hajszának mondható verbuválást, melynek felbérélt árán a Balkánfélsziget lakóit Ausztria részére hódíthassa? másrésztől meg, hogy az ország államadosságait növelje? melyet már úgy is fényesen hirdettek a pénzpiacokon fetrengő papírjaink! Hát ez az a híres nemzetgazdász és ez az a pénzügyeinket fenyegető veszélynek helyreállítása? Hát kilencz évvel ezelőtt erre vállalkozott a nagy hírű kormányelnök? ezt nevezik Magyarország önálló kormánynak? a mely éppen most mutatta ki nyomoruságos alárendeltségét, az országot és nemzetet annyira compromittáló czimerkérdésben a kis Horvátországgal szemben? Bizony ily ország még csak önállóságának sem örvendhet és nem is önálló.

Azért tehát éppen most lesz itt az ideje mindezen csak nagyjából elsorolt hibáinak helyrehozására, ha hogy az ország magyar népe egyesült erővel fog majd a küzdőterre lépni, mert ma még talán nem lenne egészen késő, mutatja ezt a lapokban is megjelent azon elbujtatott kis czikk, hogy a Kisczellben a körmendi részvénytársaság főszerzője által felállítandó új

nyomdát, mely a függetlenségi elveket fogja hirdetni, még a papság is készségeivel fogja támogatni! Ez már bizonyos jele az ébredésnek, mert nem oly könnyű ám a papságot csendes magányából, megszokott nyugalmából kimozdítani! Hanem hát azok is hazafiak éppen annyira, mint a hogy papok és ők igen is belátták, hogy a kormány már igen messze haladt azon a lejtőn, melyen csak lefelé lehet menni a nemzeti megsemmisülés örök mélységeibe; intő példa ez a magyar nép azon részére nézve, kit még mint szava zót, megtört a Reichsrath-ba rohammal haladó Tisza-kormány.

Es ha már a hittudomány könyveibe buvárkodó papságnak is feltűnt kormányunknak a veszedelmes lejtőn lefelé való gyorsan megtett útja, ha már a klerus is azt szándékozik ezen mozdulatával sejtetni, hogy eddig — és nem tovább: akkor mennyivel inkább kell az ország választónépének tömör összetartással támogatni az országnak minden mások általi beavatkozástól ment szabadságát és függetlenségét; mert bizony sokat mond az a néhány szó, mely azt mutatja, hogy már az oltár szolgái is pártunk felé nyújtják ki áldásos jobbukat, hogy siker és győzelemre juttassák sokak előtt kétesnek látszó jogosságunkat.

Legyen tehát összetartás jelszavunk a most beálló választásoknál, ne féltsük a templomot, ha az összemölik is, mert így megmarad benne, a mi abban isteni volt, az oltár és a hívek újból fel fogják építeni azt, ha kell! Legyenek hát a vidék magyar népei előtt a szabadság és függetlenség eszméi világító szövevények, ezen eszmék temploma legyen minden hazáját szerető magyar szentélye! Ez eszmék diadalra juttatására leginkább Debreczen város polgárai vannak hivatva, mint a valódi magyarság ősvárosának lakói; hiszen ma is, mint egykor, feléje néz az országban lakó összes magyarság! legyen tehát Debreczen város választóközönsége személfénye és bátorító példánytűkre Magyarország magyarságának! mint volt a pártunk korszakában is, mert akkor is összetartás volt a jelszó!

Bolgárországról. A hivatalos lap a következő fejedelmi rendeletet közli: Roediger tábornok ezredest a hadügyminiszteri ügyek vezetésére alólétezennelemeltetjük és egyidejűleg a bolgár hadsereg szolgálatából elbocsátjuk. Ezzel egyidejűleg megbízuk Kotelnikov tábornokot a legrégibb hadügyminiszterium ideiglenes vezetésével. (Aláírva: Sándor. (Ellenjegyezve): Zankov. Ezenkívül a hivatalos lap a következő rendeletet tartalmazza: Tekintettel arra, hogy hozzájárulásom, sőt tudtom nélkül Lessovoy tábornok szárnysegédét Oroszországba visszahívták, ezennel kizárom mindazon tisztviselőket kiseretemből, a kik orosz alattvalók és pedig Logvinov ezredest, Messolov századost és Grim orvosot. 2. Ordonancz tisztjeim ezennel nem fognak kiseretembe számítani. Miután búcsút veszek a kiseretemben lévő orosz tisztektől, kijelentem, hogy ők, szolgálatuk első napjától egész maig pontosan teljesítették kötelességüket és az egész hadseregnek a legfényesebb példát szolgálták. Szívem melől köszönöm nekik azon számtalan szolgálataikat, amelyeket nekem tettek, és egyuttal biztosítom őket, hogy én, valamint Bulgária sohasem fogunk az ő szolgálatukról megfeledkezni. Aláírva: Sándor. A másik rendelet így hangzik: Ezzennel elrendelem, hogy a mellékelt névsor kézhez vétele után azon 36 bolgár tiszt, akik orosz csapatok közé vannak beosztva, táviratilag Szófiába visszahívassanak. Aláírva: Sándor. Kotelnikoff ezredes az orosz diplomácia ügynök belegegyezésével átvette a hadügyminiszterium vezetését a helyzet javult. Röviden ezredes legközelebb elhagyja Bolgárországot.

Belföldi hírek. Félégyháza orsz. képviselője, Csanády Sándor választó

közé érkezett. A vasutnál nagy néptömeg s bandérium fogadta. — A magyar-francia biztosító részvény társaságnak, a magyar királyi miniszterelnök, a magyar korona országai egyesített czimerének használatását, az 1883. évi XVIII. t. cz. alapján megengedte. — A zsidó anyakönyvek rendezése ügyében ülésező bizottság befejezte tárgyalásait. Az általuk szöveg szerint megállapított szabályrendeletre most az érdekelt miniszteriumok teszik meg észrevételeiket és csak azután történik intézkedés az életbevitetés körül szükségesek iránt. — Vasut megnyitás. Az osztrák-magyar államvasut összeesen 92 kilométert tevő trencsén-zsolnai vonalának és Galantháról Szeredre vezető szárnypályának építési munkái befejeztetvén, az ünneplés megnyitása ma ment végbe a hivatalos közegek, az államvasut képviselői számos meghívott vendég jelenlétében.

Külföldi hírek. — A berlini B.C. azon meglepő hírt közli, hogy Keddel báró, kinek német alkanczellárrá kinevezése küszöbön áll, esetleg, ha Bismarck herceg egészségi állapota gyökeres javulásnak nem indul, birodalmi kanczellárrá fog kineveztetni.

A francia lapok Kálnoky gróf nyilatkozatairól. A nagy párisi lapok Kálnoky grófnak a magyar delegációban tett nyilatkozatairól immár behatóbban foglalkoznak. A Journal des Débats azt hiszi, hogy a miniszternek szavai sokban európai a helyzet felderítéséhez, melyet az európai közönség meg lehetős sötét színnel vőzöltek. Kálnoky gróf a legtöbb kérdést oly szabadon tárgyalta, melyet osztrák diplomatánál nem szoktunk meg; különösen figyelmet érdemelnek az osztrák-magyar monarchiának a Balkán-államokhoz és Oroszországhoz való viszonyáról adott felvilágosítások. A Romániára, Bulgáriára és Szerbiára vonatkozó szavak persze kevésbé meggyőzők és az Oroszországot illető nyilatkozatok újat nem tartalmaznak. E szavak: az osztrák-magyar monarchia támadás esetére nem maradna egyedül, a Journal des Débats-t azon gunyos megjegyzésre készítik, hogy e figyelemzetes a barátságos és normális viszonyoknak csak több erőt kölcsönözhet. A Temps megjegyzi, hogy a világ Kálnoky gróf bebiztosításait örömmel fogja fogadni, mivel egy idő óta határozatlan, nyugtalanító hírek terjedtek el s azért fognak neki himni. Kálnoky gróf nagy nyíltsággal beszélt. — A miniszter hisz a békeben, de nem titkolja el, hogy azt nem mindeuki óhajja egyformán. — A miniszter nyilatkozatainak nyíltsága egész addig megy, hogy hipotézist állít fel, mely Oroszországnak az osztrák-magyar monarchia ellen esetleg intézendő háborújáról szól. — Ily föltevést Kálnoky gróf teljesmeggyőződéssel utasít ugyan vissza, de az a mód, amelyen ezt teszi, igen jellemző. Az orosz támadás lehetőségét a miniszter kevésbé látja a pétervári kabinet és annak politikája tendenciáiban, mint abban a nehézségben, melyvel Oroszország találkozhat, ha ily kalandokba elegetnek. Mindez feszült helyzetre mutat; van ok arra, hogy a békeben bígyjunk, de nincs arra, hogy a tartós béke reményének határtalan bizalommal adozzunk. A „Temps” felemlíti az osztrák-magyar monarchiának és Oroszországnak rivalitását a Balkán-államokban s így folytatja: Ki hízlelhetne magának azzal, hogy az európai béke tartós lesz, ha a két keleti hatalmaság közt a konfliktusnak ki kell törnie, és Németország nem vonakodnék abban részt venni, csapatait a Visztulához küldve. Másrészt igaz, hogy semmi sincs, ami azt mondaná, hogy e pillanat már elérkezett. A Liberté azt hiszi, hogy Kálnoky gróf szavai az orosz önéretet megsérthetik. Használó értelemben nyilatkozik a többi lap; az egyik „fekete pontot” emleget, a másik Oroszország elleni elrejtett fenyegetést lát a nyilatkozatokban.

A botrányok krónikája.

(r. o.) Meg van a mi hirlapi sajtónknak az az erendődő bűne, hogy a legujabban felmerülő nagy botrányokkal szemben megelégszik a szenzációzás részletek kiemelésével. Oly kerek, bevégzett tragédia, a minőt a Rosenberg-Baththányi fele ügy anyagában találunk letéve, a magasztos társadalmi problémák megfejtése iránt tulságosan is kifejtett érzékkel bíró francia irodalomban már is szellemmel írt rőpiratokra, megrázó helyzetekben és magasabb tendenciájúak gazdag drámákra adott volna alkalmat. Nálunk már igen magas szempontot követ az a hirlap, a mely megfigyeli, ha a botrány egyik hőse zsidó, a másik pedig

a hanyatló magát restaurálni igyekvő magyar gentry egyik képviselője és tárgyalja az esetet eme szűkkeblű felfogás keretében. Még jó volna, ha p. o. a két férjjelel özvegyről s ennek egy zsidó és egy keresztény férjéről értekezvén, a miniszter által előterjesztett, a zsidók és keresztények közötti házasságról szóló törvényjavaslát, a polgári házasság ezen torzképének hiányosságát, hasznatalanságát fejtegetnék; jó volna továbbá ha ostaroznák a pénz és rang öző huságát, melynek a boldogsággal és szeretettel semmi köze és a mely nem okult azon számtalan példák, melyek elmerültek a mióta az emberek társadalomá szövetkeztek — százszer és ezerszer s mind e halás és nagyszabású feladat helyett leül a hirlapíró, nagy betűkkel írott, hangatos czimkekkel látja el, a mi a botrányos eseményből is kimagasló botrány, üzi a szenzációzt és tipor az ugysis erősen bűnhődött felek szívök-vérében, a nélkül, hogy eljárását igazolná az említett közhasznosra czelző magasabb tanulság, magasztosabb tendencia!

Egy fiatal gróf boldogtalanná teszi egy vidéki család ártatlan, szép gyermekét. Most legujabban ezt a kiegészítő részletet is közzétették már az elesett gróf élettörténetének. Talán nől is vette volna, ha a fényes fő urinevnek nem lenne szüksége arra, hogy csorbait egy dús gazdag bankár vagyonával ki tatarozza. A bankárnak is van kedves, szép gyermeke, a ki szintén szegény embert szeret s ezzel titokban megesküszik. Mindegy a főuri család pénzt, a pénz arisztokrata czimre vágyik s a gróf hervadni hagyja az általa le-tört virágot, a bankárnak ugy látszik gyöngye lelkü leányát elragadják a szegény ügyvédől s ők megesküsznek. Párba lesz belőle. A gróf polgári vetélytársának golyójától talála vezrik el, a megcsalt lény sorsa gyalázat lesz, a gróf gazdag neje elő halott, szegény ügyvéd pedig boldogtalan ember, — a szülők pedig átkozzák magukat ennyi boldogtalanság láttára.

Kész, valóban kész dráma ez! A lelektani következtetések valódi kincstára. A társadalom bölcsészei még a párbaj egy oly esetét is nyerik, a mely teljesen igazolt és jogosság színében tüntet fel egy párvialadt; hiszen a komoly munka napszámosa, a ki — midőn pisztolyát elsüti — polgári lelkelével visszaretten saját lépésének borzasztó sikere előtt — bizonyára nem lépett volna a lovagias eljárás terére bármily hasznatalanság miatt. A szeretet nőért vitta meg ezt a harcot; a him országnal is véres küzdelmet viv vetélytársával a nőstényért s a vad indián is maga akar férfa lenni annak, a kikhez vérenek egész hevével huzódik. Általános természet i törvény az, hogy ily harcban egy félnek veszni, halmi kell. Ez tehát egy megdöbentően igaz párbaj volt s az egész esemény a társadalmi bölcsészeti és aesthetikai elméletnek egyik legfigyelemreméltóbb tárgya.

És mivelett az hirlapirodalomunk kezében? Ujdonságá, csak is szenzációzás napi hiri, semmi más!

Valóságos szegénységi bizonyítvány hirlapirodalomunkra nézve; szomorú egy „nagyhatalom”, a mely magasabb szempontokig nem emelkedik, a mely csak parancs szóra s a mely — mintha se szellem, se szív nem illetté már meg a toll munkását — mindent a divatos jelszók és saját érdekeinek szempontjából tekint. Már a Verhovay-ügynél sem tagadható, hogy e szerencsétlen ember eltévedésének minél élesebb feltűntetése előbb való érdeknek tekintetik, mint inkább enyhítése már a a magyar sajtó jóhírének s a családott könyörületesség szempontjából is. És azután mily tanulságos és mily beható kifejezést igénylő körülmény lenne már magában az is, hogy társadalomunkban a botrányok is gyakoriak, hogy már-már kívánatos tennének egy rázkódást, mely a korhadat épületet rombadöntse, hogy helyébe új és szebb épület emeltessek.

Advertisement for Maria-celli OR-CSEPPÉK, featuring a portrait of a woman and text describing the product's benefits for various ailments.

Advertisement for a mechanical device, possibly a pump or engine, with technical details and a small illustration.

nevezett orvosunk készséggel vállalt magára. Bizton reméljük, hogy dr. Zelizy méltóan megfelel a megítélt bízalomnak.

* Gyászjelentés. Halmi Imre és neje Rettegi Emma, a debreczeni színház tagjai, fájdalommal szívvel jelentik, egyetlen imádott gyermekük Halmi Ilonkának folyó hó 29-dikén, délután 5 órakor, kétéves sulyos szenvedés után, életének 4-dik évében sulyos tüdővész folytán történt gyászos kirohama felejtelen kedves gyermek hűlt múltát. A felejtelen kedves gyermek hűlt tetemei folyó hó 31-én, szerdán délután 3 órakor fogták a helyi hitv. ref. egyház szokásos szertartása szerint a czepléd-utcai sarkertben örök nyugalomra tételre. A végtisztességtételre a vigasztalhatlan szülői bánatos szívvel hívják meg az összes jó barátokat és ismerősöket. Debreczen, 1883. október 29. (Lakás: Rózsáster, Barcsayház.)

* Az asszony miatt. Emilitettük tegnapi, hogy Szalóki János az új kerti csősz, nejét meglőni és felakasztani akarta. A megejtett vizsgálótan az derült ki, hogy Szalóki a beszedezett új bor hatása alatt követte el a tettet, de különben, — mint megvallá — sok panasz van a feleség ellen a ki nem épen a legizsibb személyiség. — Ügye a törvényszékhez lett átvéve.

* A rendőrség tegnap megejtette a lapunk tegnapi számban említett gyermek elhajtási ügyben a vizsgálatot. A Smögner Zsuzsanna (svédleri illetőségű) kis gyermeke meg lett találva az emésztő gödörben s ma felboncoltatott. Smögner Zsuzsanna — ki el van csukva — most is azt állítja, hogy a gyermek természetes utron veszett el s már előbb is halott volt. Az ügy a törvényszékhez tétellett át a további intézkedés végett.

* A honvédségből. Legközelebb lettek előléptetve a helyb. honv. zászlóaljknál: Szilágyi és Turi Nag y Dániel első osztályú századosokká, Ruszwurm Károly főhadnagygyá. A tartalékból pedig Harsányi Gábor hadnagy lett főhadnagy. — A többi előléptetéseket is közlendjük közelebb.

* Közbiztonságunk. Következő sorokat vetők: Már többször meglemeztünk a mi rendőrségünkről, bocsásson meg tehát, hogy a lap üdvös hasábján ismét felkeressük, mert hisz ő örökösök vagyunk fölött, s ő van ott a hol vész nincs és nincs ott, ahol nem isznak kávéznak és alsznak — méltó tehát arra, hogy vele gyakrabban foglalkozzunk. — Vasárnap éjjel 9 1/2 órá tájban a pétéria utcán a leendő városi kórházzal átellenben lévő ugynevezett hat-ház soron egy pár jó akaró, ugyancsak püfölte az ártatlan lakók ablakait, még pedig szép eredménnyel a mennyiben sikerült nekik három haznáj vagy husz táblát bezúzni. De ez még mind semmi, láthatóan itt éber rendőrségünk ennel csiklandósabb dolgokat is, csak fordulna meg olykor-olykor e tájon, — de hát nincs szerencséje azt még közelebből ismerni. Ezuttal csak arra kérnénk a t. rendőrséget, sziveskednék figyelmét erre a mi hosszu utcánkra is kiterjeszteni, és éjjeli szolgálatra egy pár takaros rendőrt ille állítani, mert tudunkkal Debreczen városa nem azért fizeti a rendőroket, hogy azok a csapó-utca sarkán a gyümölcsös kofakkal kokettirozzanak, hanem, éjelenként mulató helyeken tívornyazzanak, hanem, hogy a polgárság elete, vag oná és nyugalma fölött örökjének. Ha nincs elég rendőrt tessék a nemes városnak a létszámot szaporítani a mi különben már e g e t s z ü k s e g, mert azt megköveteljük rendőrségünktől, hogy e város lakóival szembe kötelességet minden irányban pontosan és lelkiismeretesen teljesítse. — Gondoskodják, hogy az utcáknak az éjjeli őrség mielőbb rendszeresítésnek. T ö b b p e t e r f i a i p o l g a r.

* Megfajtás. Lapunk legutóbbi számjébenének helyes megfajtását beküldötték: B. U. Budapest, Simon Eszti és nővérem Mariska, Nag y Ödön Kis Deák, N. J. Szabó Károly.

Hazánk s a külföld.

— Kossuth nem beteg. A lapok hozták a hírt, hogy turini hírek szerint Kossuth

kábult agyához kap, mint sebzett vad ordít fel. „Megálljatok” s eszeveszetten a koporsóhoz rohan — de a megtört anya karja most elég erős, hogy feltartóztassa. „El innen! Te embertelen fene vad, ki dözsöl s Istent káromolsz mig egy ártatlan sziv érted epedve hal! El innen szivtelen gyilkos, ki megöltöd egyetlen gyermekemet! El kegyetlen, ha mondom, mert különben a boldogult áldó szava helyett, ezerszeres átkomat zúdítom fejedre.” „Oh, hát megbocsáttál?” nyögé Feri, „ugy bocsásson meg nekem az Isten is” és semmisülve rogyott össze — Ott fektűt arcczal a földön, az utporába sirva könyeit. A gyzszenet tovább haladt, szótlan, némán csatlakozott hozzá a lakodalmasmép s igaz részvétellel kebleben könyezett mindenki. Az esküvőből semmisen lett. A menyasszony kisírta bánatát anya kebelén, de a vőlegény — az eltűnt. Többé senki se látta.

Öt év múlt el fenti események óta. A mindennapi élet viszontagságai is a feledés örvényébe sodorták mint annyi sok más. Lehet, még emlékeznek rá a faluban de nem beszél róla senki. Egy vasárnap délután a templomból jövök egy beteg, roskatag férfit láttak a temető kertbe vezető uton vászozogui. Érdeklődve nézték az idegent, ki köszöntésüket sem fogadta, de nem nehezelték „Isten vigalmazzon

Lajos aggasztóan beteg. Örömmel konstatáljuk, hogy az említett hír teljesen alaptalan. Az „E-s” egy barátja e hó 24-én kapott levelet Kossuth Lajos nőrétől Ruttkayné asszonytól, a ki levelében fivére betegségeiről nem tesz említést. Már ebből is méltán következtethető, hogy nagy hazánknak egészségi állapotában nem történt kedvezőtlen változás. Helfy Ignác országos képviselő ma reggel, a mint olvasta a megrendítő hírt, azonnal táviratozott Turinba ifj. Kossuth Lajosnak s kérdést intézett nagy hazánknak egészségi állapota felől. Ifj. Kossuth Lajos erre azt táviratozta vissza, hogy edes atyja „tökéletesen jóll van.” Nem először történik, hogy Kossuth Lajos egészségi állapotáról lelkiismeretelen tudósítók eféle kegyetlen híreket eresztenek világá, felzaklatják a nemzetet, mely odaadó szeretettel tekint Turin felé, a hol az agg száműzött éli napjait s megdöbbenéssel fogad minden onnét jövő kedvezőtlen hírt. Ugy a tudósítók, mint a távirati ügynökségek több tapintatlanságot tanusíthatnának az eféle hírek terjesztésében.

— Az esztergomi ünnepélyek. Esztergom városának a török uralom alól való felszabadulása kétszázados évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélyek tegnapelőtt vettek kezdetüket. Az ünnepélyre a vidékről igen sok nép jött processiókkal. Az egész városban ünnepélyes hangulat uralkodik. Este 5 és fél órakor a hazafias Benczék vezetése alatt álló főgymnasium díszteremben a helybeli „dal- és zenekedvelők egyesülete” és a „zenekör” alkalmi ünnepélyt rendeztek. A terem zsufolóság megtelt díszes közönséggel. Vilányi gymnasiumi igazgató felolvasása „Nehány lap Esztergom zivataros századaiból”, továbbá Zsolnay Imre alkalmi költeménye, valamint a zene- és énekelőadók nagy tetszésben részültek, nemkülönben a Horváth tanár által bemutatott néhány kép „Esztergom múltjából”. Ez utóbbi képek a kétszáz év előtti események hőseit és ostromait ábrázolták. Ezután diszlocadás volt a színházban, mely alkalmából „Szapári Péter” vagy „Budavár visszavívása” című szomorújáték adatott elő Volgyi színészlátalá által. Az érkezett vendégek közt vannak a győri 48-as egyenruhás honvédek is. Huszonnyegen jöttek. Délután a honvédsírkertbe mentek s babérokoszorút tettek elhunyt bártársaik sírjára, hol ez alkalommal Génczöl Antal honvéd (Győrőb) mondott megható beszédet.

— Moltke tábornagy f. hó 26-án ünnepelte 84-ik születésnapját. Hogy elkerülje a szerencsekivánókat, szilvái birtokáról (Kreisauban, Schweinditz mellett) szomszédjához, Bethusy grófhhoz ment. A Times berlini levelezője ez alkalomból a következő érdekes adatokat beszél el: „Az ősi gyakorlatok előtt, augusztus közepe felé minden évben egy hónapra eltűnik a közönség elől, megbízott barátai sem szokták tudni hova megy. Ilyenkor utazni szokott és főleg a hegység közé megy, ahol a mászói gyakorlatokban tultesz fiatal utitársain. A fényes pályára, melyet megfűtött, nem kevely; amit tett, azt egyszerű kötelességteljesítésnek tekint. Noha van vezérkari főnöke (Waldersee gróf), minden fontos ügyet maga szeret elintézni. A vezérkari tisztek tanulmányait az osztályfőnökök véleményeit mindig elküldik hozzá megírállás végett és ő a széles margókra apró, de tisztán olvasható írással megjegyzéseket ír, melyek nem csak hadtudományi szempontból találók, de a szép irmodor s a szabatos kifejezés tekintetében is nevezetesen. Korán kel; birtokán (egy ha Berlinben van az allatkertben) sétál tesz és azután az ebéd idejéig dolgozni szokott. Étkézés után ritkán dohányzik, a dohányt, ugy mint Nagy Frigyes csak burnót alakjában kedveli. Mikor dolgozik, mindig mellette van a bornótselezence. Délután fogad vagy látogatásokat tesz. Este whistezni szeret unokaöccsével, Moltke századossal vagy más barátokkal. Még a francia hadjárat alatt is whistezett, a hol csak lehetett; hadsegéde Clair ezredes gondoskodott jó partnerekről. A vezérkari tisztek sokszor a whist mellett találtak, mikor átadták jelentéseiket; ha ugy fordult a játszma, hogy ő ki-

esett, a szünetet arra használta, hogy a melleszobába ment és az ott kiterített térképről leolvasta a bejelentett elleneséges mozgásokat és azonnal mathematicai pontosságal jelölte ki a szükséges ellenmozgásokat. Így pl. 1870. aug. 25-én Moltke éppen whistezett, mikor jelentették neki, hogy Mac-Mahon a Meuse felé tart. Ezmásután jöttek a jelentések, melyekből a tábornagy kiérthette az ellenség szándékát. Késő este elment a királyhoz és azt mondá neki, hogy a hadseregnek nem Páris felé kell mennie, amint tervezte volt, hanem a Meuse-felé. Ez a fontos elhatározás, mely szinte rögtönözve volt és az óriási sedani győzelmet eredményezte, legjobban bizonyítja, mily hamar tudta Moltke az egyszerre megváltozott helyzetet átérteni és ahhoz képest intéz-edni. Kétség-telen, hogy a császár után, Moltke a legnépszerűbb ember Németországban. A szász király különösen ragaszkodik hozzá és ha Berlinben éri, mindig meglátogatja. Mikor udvari ünnepeken a főurak a császár előtt defilíroznak, a tábornagy közeledtekor a szász király mindig fel szokott állni és e példát követi az egész udvar. Moltke 26 évig boldog házasságban élt, de neje 1868-ban meghalt. Gyermekei nincsenek. Magára igen keveset költ, de rokonait mindig készséggel sezelezi.

— A temesvári párbaj. Temesvárról jelentik, hogy mikor a vizsgálóbíró Rosenberget kérdezte, hogy nős e, az szilárd hangon felelél: „Igen, nős vagyok, de nem törvényeink szerint.” Pichler vizsgálóbíró e vallomást jegyzőkönyvébe vette. Az elővizsgálat már befejeztetett és a vizsgálóbíró kihirdette határozatát, mely szerint Rosenberg elhagyta a szabad lábát, mely mellett a részletes vizsgálat elrendeltetik. A vizsgálóbíró Rosenberg tettét párbaj vét sé g é n e k kvalificalja. Rosenberg és védője, Friedmann Bernát ügyvéd, dében Aradon keresztül visszautaták a fővárosba. Másnap az elhunyt Bathiány gróf segeidit és edes atyját, Bathiány Zsigmond gróft hallgatták ki. Ez utóbbi kihallgatása esti fél 7 óráig tartott. Gr. Bathiány Zsigmond, különben a szerencsétlen ifju gróf atyja, irásbeli beadványt nyújtott be a törvényszékhez, melyben tudomásul adja, hogy Rosenberg a második lövésnél megsebesítettet, de ezt elhallgatta, hogy a harmadik lövést megtehesse Rosenberg orvosilag megvizsgáltván, ezen állítás tévesnek bizonyult. Gr. Bathiány Zsigmond, a párbajban megölt gr. Bathiány István edes atyja, felkérte Dr. Györfy Gyula ügyvédet, hogy a párbaj miatt folyamlatban lévő bünyben vállalja el jogi képviselést. Györfy a megbízást elfogadta s ma este Temesvárra utazott.

Törvényszék.

— A „Függetlenség” ügye. Czárán vizsgálóbíró tegnapelőtt kihallgatta Oláh Zoltán, a ki tudvalevőleg csángópének elszakasztása miatt feljelentette a Függetlenséget. Oláh elmondta, hogy ő 1882. év kezdetétől fogva rét színt a Függetlenség szerkesztőségében, részin a kiadóhivatalban volt alkalmazva. Itt jött nyomára annak a manipulációnak, a mit Függetlenség a csángópénekkel elkövettek. Mikor a dolagra Verhovay Gyulát figyelmeztette, ez azt válaszolta, hogy: „ha a dolog ki tudódna, majd pótólni fogjuk a pénzeket”. Arra a kérdésre, hogy vajjon nyugodt lelekkel megesküdhetik-e arra, hogy Verhovay Lajos Verhovay Gyulának 400 frtot küldött a csángópénekből, Oláh azt válaszolta, hogy erre mind ő, mind Pokorny megesküdhetnek, mert hisz Verhovay Lajos nagyon helytlen beszélgette, hogy „Gyula 400 frtot kért, pedig jöltudja, hogy nincs pénzünk”. Oláh ezenkívül még sok levelet adott át. E levelek vidékről érkeztek s a csángópének gyűjtői és beküldői keserűen panaszkodnak bennük, hogy az általuk beküldött összegeket nem mutatták ki. Ezek a levelek persze mind a Függetlenség papirkosarába, s innen pedig Oláh birtokába (1) kerültek. — Ez ténynek látszik. Hogy a filozofia lapok hazudnak, annak jele p. o.; hogy a „Nemzeti Ujság” jelenti, miszerint Szalay Károly ügyvéd, ki Solyomssy né asszonyt képviselte a tiszta-eszlári perben, fáradozásaiért nem kapott jutalmat, de egyes „nemes emberbarátok” titokban juttattak volna neki egy pár forintot. Ezek közül tartozott Kovásznai Kovács Zsigmond, ki Verhovay Gyulának — ugymond — 50 forintot adott át azzal a kéressel, hogy ez összeget juttassa Szalay Károly kezéhez. Ezt az 50 forintot Szalay Károly — említett lap szerint — még a mai napig sem kapta meg, mint azt Kovásznai Kovács Zsigmondhoz irt levelében határozottan ki is nyilatkoztatja. E tárgyban Kovásznai Kovács Zsigmond irtól azonban már is jelent meg nyilatkozat, mely a hírt megczafolja, ugy Szalay Károly is.

— A zalamegyei zavargások tárgyában a vizsgálatok egy része már be van fejezve. Eddig 12 bűny van folyamatban: a zalamegyezégi, a zala-lóvi, a szilvágyi, a csurgaszi, a sárhídi, a szent-grothi, a zala-koppányi, a tapolczai, a sümegi, a talján-dörögdi, a batyki, a rádi és a sőtjéri zavargások. Jcsenzky kir. alügyész már visszatért Zalamegyéből a fővárosba. Valószínű, hogy a kész vizsgálatok a főügyészhez fognak jönni, és hogy ez teendő meg a vád alá helyezési indítványokat.

Közgazdaság.

— Heti vásár. Debreczen, okt. 30. A mai hetivásár kevésbé volt látogatott. Főleg csak gyümölcs-félt hoztak, mely nagy kelendőségnek örvendett. Egyéb termények árának kimutatását holnap közöljük.

Apró-cseprő.

Azt magyarázta a tanár, hogy a — dia végzetű s közhasználatra szók mind görög eredetűek. P. o. prozódia, tragédia, komédia, melódia, sat. aztán így folytatja: — Nos Domine Csákó! mondjon több oly szót!

— Csizmadia! felel domine Csákó. Az emberi öltőt nagy feledékenység Elyneli mint tenger: Csak kettő marad fenn az emlékezetben: Der Denker und Henker. Arany jános.

Jaj nekünk, ha a nép nem ismer már egyéb vigasztalást ennél, hogy: „Ha markodban a bot, itt a hátam, usd!” (Rugé*)

Mi tőrés-tagadás? Ugy Van Valljuk be csak sub rosa: A mult mindig regényes, És a jelen mindig próza. Kiss József.

A rossz többnyire nem azért bukik meg, mert rossz; hanem azért mert elkopott. (A g a i Adolf.)

Tanár: „A legtöbb madár az által válik hasznossá, hogy a kártekon rovarokat megeszi. Nevez ilyen madarakat Miska. „A pinytőke, a veresbegyek.” — Tanár. Helyes. Milyen madarak ezek tehát?” — Miska. „Hasznosok.” — Tanár. „Nevez még olyan madarakat, melyek rovarokat esznek.” — Miska. „A csalogány, a rigó.” — Tanár. Nagyon jó. Milyen madarak ezek?” — Miska. „Kártekonnyok.” — Tanár. „Hogy hogy?” — Miska. „Mert eleszik a hasznos madarak eledelét.”

Jellem.

Bár a porba tipord: gyémánt marad ott is a gyémánt, S bár az egékbe ragad: sár marad ott is a sár. (E n d r ö d i Sándor.)

* Ezt és a következő két apróságot az esztergomi alkalmi lapból vesszük át. Szerk.

— Színház Szerda, október 31-én: „Bocaccio”, oprrette 3 felv. — Naptár. Szerda, október 31. Farkas R e f. e m l. ü n n e p. Nap kel 6 óra 45 p., nyugszik 4óra 43. perc.

A közönség köréből.*

T. szerk. ur! A színháznál azon rossz szokás uralkodik, hogy a páholyok közönsége — felvonások közt — földszinten ülő ismerőseit meg nem látogathatja. Miután a színház nem kalitka, hogy abban a közönség mintegy elzárassék: felhívjuk a szízigazgató urat, hogy szüntesse meg e tarthatatlan rendszabályt. Debreczen, okt. 28. Tisztelettel Többen.

* Ezen rovatért, melyben közérdeklű felszólalások díjtalanul közlöltek, a szerkesztő csak — sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

Szerkesztői posta.

E. F. urnak, h e l y b e n. — Hát legyen „Hy m e n e a” és nem „Hy m e n”. Örvendünk, hogy nincs nagyobb baj! K. W. urnak, h e l y b e n. — Verse nem közlölhető.

TÁVIRATOK.

(A „Debreczen” saját tudósítójától.)

A delegációk. Bécs, okt. 30. (A „Debreczen” tudósítójának távirata) A magyar delegáció hadügyi albizottsága tegnap az ordinárium tárgyalását megkezdte.

A költségtérési többleteket elfogadta. Az osztrák delegáció költségtérési bizottsága tegnap a külügyi költségtérési tárgyalását megkezdte.

Kálnoky külügyminiszter a hozzá intézett kérdésekre kijelenté, hogy a monarchiakülügyi viszonya az összes hatalmokkal. Oroszországot sem véve ki, teljesen kielégítő (!) barátságos. Este a magyar delegatio tagjai Haynald Lajos és Tiszta Lajos vezetése alatt megtekintették a villamos kiállítást.

A kolera terjed. Alexandria, okt. 30. (A Debreczen tudósítójának távirata.) Mekkában a kolera kiütött. A vesztegzár elrendeltetett.

Robbanás. Frankfurt, okt. 30. (A „Debreczen” tudósítójának távirata.) Tegnap este a rendőrfőnökségi épület előtt nagy robbanás történt, dinamit vagy glycerin által, nem tudni. A kár jelentéktelen. Sebesült nincsen.

Sajtó-ügy. Kolozsvár, okt. 30. (A „Debreczen” tudósítójának távirata.) Barth Miklós, az „Ellenzék” szerkesztője tegnap hat heti fogságra és 200 frt büntetésre ítéltetett.

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE. Kiadó KUTASI IMRE.

Kitüntetések:
SZEGED
erdeméremmel 1876-ban.

Kitüntetések:
LONDON

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN,

(főpiacz, Sz. NAGY KAROLY ur házában,)

Kitüntetések:
SZEKESFEHÉRVÁR
ezüstérem 1879-ben.

Kitüntetések:
DISZOKLEVÉL
1871-ben.

A LEGIZLÉSTELJESEBB BETŰKEL UJOLAG BERENDEZVE,
készít mindenféle a törvénykezéshez megkívántató
vonalozott íveket, kereskedelmi- és üzlet tudósításokat, falragaszokat, műveket minden
nyelven, tankönyveket, hirdetőlapokat;

ét-, bor- és árlapokat, diszműveket arany-, ezüst- és színnyomatban;
DISZES EGYBEKELÉSI- és LÁTOGATÓ-JEGYEKET;
gyászleveleket, számlákat, czimkéket stb. stb.

A megrendelések gyorsan, izlésteljesen beosztva és a legolcsóbb árakon számíttatnak.

A papír gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” című
politikai lapban a legolcsóbb árszámítás mellett közzé teszek.

KUTASI IMRE,
könyv- és könyvmda-tulajdonos.

Tekintetes ur!

Több éven át súlyos lábajjal egybekapcsolt gyomorhurut bajban szenvedtem, dacára az orvosi segítségnek annyira lefogytam, hogy már alig voltam képes lábaimon állni. — Ekkor végre, dacára az ugyevezett ajánlott egyetemes nevek iránti ellenszenvemnek szántam magamat, meghoztam az on Dr. Rózsa-féle életbalsamját, melyet azután utasítás szerint használtam. Nyolcz napi használat után érvagyam ismét megjött, s 8 nagy palacknak az elfogyasztása után egészen tökéletesen helyre állott. Minden ember, a ki csak ismer, nem győzök eléggé csodálkozni jelenlegi jó kinezemen, ennek következtében kedves kötelességemnek tartom ennek kitűnő gyógyszerért legbensőbb köszönetemet fejteni ki, s igyekezni fogok azt minden hasonló bajokban szenvedőnek a legelőlegben ajánlani. — Az ellen nincs semmi kifogásom, ha ezen soraimat, mind a mellett is nevéem kiírása nélkül, a közönség elé bocsátja. Miatán pedig ezen Dr. Rózsa-féle életbalsamot mint haz. szert, mindig a haznál óhajtom birni, ezekből felkértem utatvél mellett 16 palacknak a szives megküldésére, maradván teljes mély tisztelettel

J. W. cs. kir. főhadnagy
a 8-ik tábor tüzérezredben, Nagy-Szebenben.

T. Fragner ur!

Felkérem, hogy nekem posta útján a mellékelt 10 frtért tíz üveg Dr. Rózsa-féle életbalsamot küldjen sziveskedjek. Egyidejűleg szabad legyen tudatom, hogy ez orvoság a legkitűnőbbek egyike, mert három hónap használat alatt gyomorajdalmakat nem érezek, mely betegségekben pedig már tíz év óta szenvedtem. Továbbá nemet, ki májbaiban évek hosszú során át fogadja uram tisztelőmet kitéveszet, s maradtam Masalsky Kázmér, a vasuti munkálatok felügyelője Alexinatzban (Szerbia)

Gyors és biztos segély a gyomorajdalmak és annak következményei ellen.

Az egészség fentartása

egyes egyedül csak a jó emésztés fentartása s előmozdítása alapszik, mert a jó emésztés és a testi és lelki egészség az alapja. Az emésztés szabályozása, a helyes táplálkozás, a megromlott és hibás verakatkészletek eltávolítása a legjobbnak bizonyult házi szer, a már évek óta ismeretes s közkedvelt

Dr. Rózsa-féle életbalsam.

Mely a leghasznosabb s a leggyógyhatásosabb gyógyívek közül a legnagyobb gondal készíttéssel teljesen megbízhatóan a legjobbnak bizonyult be mindenem emésztés bántalmaknál, nevezetesen az étvágyhiány, a savanyú felhufogás, a puffadás, emelygés, has- és gyomorajdalmak, a gyomoreros, a gyomornak etelbeli túlterhelése, az ényalkasodás, a vértörődés, aranyeres bántalom, a női betegségek, belhajok, a raszkór és lépkór (emésztési zavarok következtében) ez az emésztés összes működésére énkéntőleg hat, tisztá és egészséges vért hoz létre, s a beteg testnek előbbeni erje és egészsége ismét megadatik. Ezen kitűnő házi szer fogva tehát ez már is a legjobbnak bizonyult s a legbiztosabb nép házi gyógyszerre vált s általános elterjedésnek örvend.

1 palackkal 50 kr., dupla üveggel 1 frt.

Több ezer elismert s dícsőrtó irat van kitéve szives betekintés végett. Brmentett megke resesekre utatvél mellett mindenható megküldetik.

Óvás!

Minden kellemetlen főlértés kikerülése végett felkérem a t. cz. vevőket, mindenütt ha tarozottan csak Dr. Rózsa életbalsamát kéri Fragner B. gyógyszerárban Pragában mivel az tapasztaltam, hogy némely helyen a vevőknek, ha csak egyszerűen életbalsamot kennek, s nem teszik hozzá, hogy Dr. Rózsa-féle életbalsamot, akármilyen hatásnéküli keverék lesz adva.

Valódi Dr. Rózsa életbalsam kapható a főraktárban: Fragner B. gyógyszerárban „zum schwarzen Adler” Prága Eleinseite, a Spornergasse sarkán 205. sz. s az alább felsorolt raktárakon:

Debreczen: Göltl N. és Rotschnek V. Emil gyógyszer., Budapest: Török J. gyógyszer., továbbá kapható: Baán, Bonyhád, Bozovics, Eger, N.-Becskeker, Gyöngyös, Kadarkút, Kaposvár, Karansebes, Késmárk, K.-Szeben, Komárom, Lugos, Makó, Malaczká, H.-M. Vasárhely, Miskolcz, M.-Óvár, Pozsony, Retsag, Sz.-Fejervár, Sarcza, Szeged, Temesvár, Szabadka, T.-Ujlak, N.-Szombat, S.-A.-Ujhely Vag-Sellye, Versecz, Zala-Egerszeg.

Minden gyógyszerár, valamint a fúszkereskedések legnagyobb része raktáron tartja ezen életbalsamot. — Ugyanitt kapható még:

Prágai egyetemes házikenőcs.

biztos és kipróbált szer gyuladások, sebek és daganatok gyógyítására. Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladása, terjedése és keményedésénél, a gyermek elválasztásánál genyedsénel, vordaganatoknál, genyifakadásoknál és pokolvárnál; körömmegregnél a kezén, vagy lábón; keményedéseknél, duzzadásoknál, mirigydaganatoknál, szalonadagnál, holtetemenél, koszvényes és csuszus daganatoknál; időlegesen csukló-lábnál a láb, térd, kéz és csipőkben; ficzomodásoknál; a tekvéstől kisebesedéstől; kipállott láb- és tyuk-zemre; feltört kezek- és somorforma csepedésénél; rovarcsípések által okozott daganatoknál; régi, vagy genyedő sebeknél; rákos daganatoknál; feltört lábknál, csonthartha gyuladásnál, régi, vagy genyedő sebeknél; rákos daganatoknál; feltört lábknál, csonthartha gyuladásnál, stb.

Minden gyuladás, daganat, keményedés, duzzadás a legrovidebb idő alatt gyógyíttatik, a hol azonban már a genykepződés beállott, a daganat a legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja és meggyógyítja lesz.

25 és 35 kros szelenczékben.

Fül-balsam. A legkipróbáltabb és számos kísérlet által mint legmegbízhatóbb szer ismeretes a nehez hallás meggyógyítására, s a teljesen elvesztett hallás visszaszerzésére. Egy palackkal 1 frt.

SIRKOSZORUK.

A halottak estéjének

közeledtével a kedves halottaikról megemlékező közönségnek szives figyelmébe ajánlom az üzletben levő

nagy választékát,
melyek szebbnél szebb
élő vagy mű
virágból vannak
készítve.

Együttal élő
virágbok-
rétáimat
csinnal és izléssel ki-
állítva szintén
ajánlom.

Nagy Amália

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Figyelmeztetés.

Av általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborosz készítményem — keletkezésénél fogva — sok utazásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kérek nyomatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetve az egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBOROSZ

GYORS enyhítést eszközöl: csuszos szakadás, fagyás, fog- és fejfájalmak, szemgyengeségek, benuulások stb. stb. ellen Fogiszító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a szájt tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos és szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkorpa-képződés meakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 80 kr.,
egy kisebb üveggel 40 kr.,

nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez, ingyen mellékeltek.

BRÁZAY KÁLMAN.

Budapest, IV. ker., Muzeum-körút 23. sz.

Védjegy 419. és 420. sz.
Használati utasítás magyar vagy német

Főraktár: Geréby Fülöpnél.

Művirágból készült

54 krtól kezdve 6 forintig
nagyválasztékban kaphatók
Baum Miksánál.

Hirdetmény.

A paczi erdőrészen az előző években raktárnoki lakásul szolgáló földalatti kunyhónak téglá és fa anyagjai, a tek. tanácsnak folyó évi 2924. sz. a kelt határozata nyomán a folyó évi november hó 2-ik napján, azaz a jövő pénteken a helyszínén megtartandó árverés útján, azonnali készpénzfizetés mellett eladandók lévén, a kitett helyen és napon reggeli 9 órakor kezdetét veendő árverésen való megjelenésére a megvenni kívánók illően meghivatnak. Debreczen 1883. okt. 29.

Laky Lajos,
tanácsnok.